

บทคัดย่อ

สิทธิเรียกร้องโดยทั่วไปสามารถโอนกันได้ เว้นแต่คู่สัญญากำหนดข้อห้ามโอนสิทธิเรียกร้อง แต่ปัจจุบันการโอนสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้เงินถูกนำไปใช้ในการระดมทุนภายใต้ธุรกรรมทางการเงินสมัยใหม่ซึ่งแต่ละครั้งมีการโอนสิทธิเรียกร้องจำนวนมากและมีลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องหลายราย อาทิเช่น แฟคตอริง การแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ และการให้สินเชื่อสนับสนุนโครงการ ผลของการมีข้อห้ามโอนสิทธิเรียกร้องจะทำให้การโอนสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้เงินในธุรกรรมดังกล่าวไม่สามารถทำได้ เนื่องจากผู้รับโอนไม่มีสิทธิบังคับลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้แก่ตน และผู้โอนอาจต้องรับผิดชอบจากการผิดสัญญาในข้อห้ามโอนสิทธิเรียกร้องต่อลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้อง

จากการศึกษาพบว่า แม้จะนำหลักกฎหมายเรื่องตัวแทนมาปรับใช้เพื่อแก้ปัญหาในเบื้องต้น แต่เนื่องจากกฎหมายไม่ให้สิทธิโดยตรงแก่ผู้รับโอนในการเรียกให้ลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องชำระหนี้ จึงส่งผลให้ความเสี่ยงในการไม่ได้รับชำระหนี้ของผู้รับโอนยังคงมีอยู่ต่อไป และเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการให้สินเชื่อ จึงน่าจะพิจารณาแก้กฎหมายกำหนดให้ข้อห้ามโอนสิทธิเรียกร้องไม่มีผลบังคับโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ ผู้รับโอนมีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องชำระหนี้ได้ และไม่ถือว่าผู้โอนผิดสัญญาในข้อห้ามโอนสิทธิเรียกร้องต่อลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องอีกด้วย เท่ากับสนับสนุนให้ผู้โอนนำสิทธิเรียกร้องที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ และส่งเสริมการทำธุรกรรมทางการเงินสมัยใหม่ทั้งระบบอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวม และลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องย่อมได้รับประโยชน์ในท้ายที่สุด อย่างไรก็ตาม หลักดังกล่าวควรเป็นเพียงข้อยกเว้นที่ใช้บังคับกับการโอนสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้เงินเพื่อการทำธุรกรรมทางการเงินสมัยใหม่เท่านั้น โดยอาจบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมไว้ในกฎหมายเฉพาะของแต่ละธุรกรรม

นอกจากนี้ การโอนสิทธิเรียกร้องที่ฝ่าฝืนข้อห้ามโอนสิทธิเรียกร้องตามมาตรา 303 วรรคสองของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ควรเกิดผลทางกฎหมาย หากต่อมาลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องให้ความยินยอมในการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าว การโอนสิทธิเรียกร้องควรจะมีผลย้อนหลังสมบูรณ์มาตั้งแต่ต้น สำหรับขอบเขตในการตีความความสุจริตของผู้รับโอนเพื่อรับความคุ้มครองไม่ให้ลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องยกข้อห้ามโอนสิทธิเรียกร้องเพื่อปฏิเสธการชำระหนี้ ในเบื้องต้นควรยึดตามเจตนาที่แท้จริงของผู้รับโอน แต่หากผู้รับโอนเป็นผู้ประกอบการที่รับโอนสิทธิเรียกร้องเป็นอาชีพ ต้องพิจารณาตามความเข้าใจของผู้ประกอบการโดยทั่วไปในขณะนั้นว่ารู้หรือควรรู้ถึงข้อห้ามโอนสิทธิเรียกร้องหรือไม่ หากปกติประเพณีในทางธุรกิจต้องมีการตรวจสอบสัญญา

อันเป็นบ่อเกิดแห่งสิทธิเรียกร้องที่ถูกโอน แต่ผู้รับโอนกลับละเลยทำให้ไม่รู้ถึงข้อห้ามโอนสิทธิ
เรียกร้องจะถือว่าผู้รับโอนสุจริตไม่ได้ นอกจากนี้ ข้อห้ามโอนสิทธิเรียกร้องนั้นไม่ถือเป็นข้อต่อสู้ของ
ลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องตามมาตรา 308 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น การที่
ลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องให้ความยินยอมในการโอนสิทธิเรียกร้องที่ฝ่าฝืนข้อห้ามโอนสิทธิเรียกร้อง
จึงอาจเป็นหรือไม่เป็นการให้ความยินยอมโดยไม่ขัดเงื่อนไข ซึ่งต้องตีความตามความมุ่งหมายที่
แท้จริงของลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องในการให้ความยินยอมเป็นสำคัญ